PRINT MEDIA
MUSEA ANTWERPEN2
Ref : 31284

Musea Antwerpen

Agenda (Gazet van Antwerpen)

Date : 19/05/2017
Page : 4-5
Periodicity : Weekly
Journalist : Heirman, Frank

Circulation : 112593
Audience : 0
Size : 1121 cm²

EXPO / TOT 20/08

ONDERZOEKER PAUL VANDENBROECK EN DANSERES PÉ VERMEERSCH TONEN INTUÏTIEVE VISIE OP KUNST IN HET MAS

Kijken met je lichaam

Met *Encounters/Ontmoetingen* baant het Museum aan de Stroom nieuwe wegen. Het is geen historische of thematische tentoonstelling, maar een experiment om anders te kijken. "Kennis is overbodig, volg je lichaam", geloven wetenschapper Paul Vandenbroeck en danseres Pé Vermeersch, die hun intuïtieve visie op kunst presenteren.

Paul Vandenbroeck werkt deeltijds als kunsthistoricus voor het Museum voor Schone Kunsten Antwerpen en deeltijds als docent interculturele sociologie aan de KU-Leuven. Twintig jaar geleden baarde hij opzien in het KMSKA met *De kleuren van de geest*. Die afwijkende expo wees op de onbewuste moderniteit van Noord-Afrikaanse tapijten en trancemuziek, die voor Vandenbroeck dezelfde spirituele kracht bezitten als meesterwerken van de westerse avant-garde.

Voor zijn afscheidstentoonstelling *Encounters/Ontmoetingen: over kunst en emotie* bundelden het MAS en het voor restauratie gesloten KMSKA hun krachten. Vandenbroeck geeft een synthese van zijn jarenlang onderzoek. De basisgedachte blijft dezelfde, maar zijn invalshoek verruimde hij gaandeweg tot de hele cultuurgeschiedenis, van het ontstaan van de mensheid tot nu, van Antwerpen tot Papoea-Nieuw-Guinea.

"Steeds dieper ben ik ervan overtuigd dat elke authentieke esthetisch scheppende handeling vanuit het lichaam vertrekt", stelt Vandenbroeck onomwonden. "Wanneer de artiest leefde, waar hij werkte of welke medium hij gebruikte, doet er niet toe. De esthetische overdracht gebeurt niet met het hoofd, maar met het lichaam. De energie die een eerlijk kunstwerk uitstraalt, is universeel. Dat betekent dat we het kunnen aanvoelen zonder voorkennis."

"In het westen vandaag leeft een obsessie met het begrijpen. Veel hedendaagse creaties berusten op louter kennis. Dat leidt tot frustrerende reacties bij het publiek. 'Ik heb er niets van begrepen', hoor je vaak bij teleurgestelde bezoekers. Van authentieke kunst moet je niets begrijpen, je moet gewoon je lichaam volgen. Iedereen kan erdoor worden gepakt", gelooft Vandenbroeck.

ONBEVANGEN

In *Encounters* krijgt de toeschouwer geen onderschriften en zelfs geen zaalteksten. Wie info wil, kan terecht in een bezoekers-

© auxipress • +32 2 514 64 91 • info@auxipress.be • www.auxipress.be

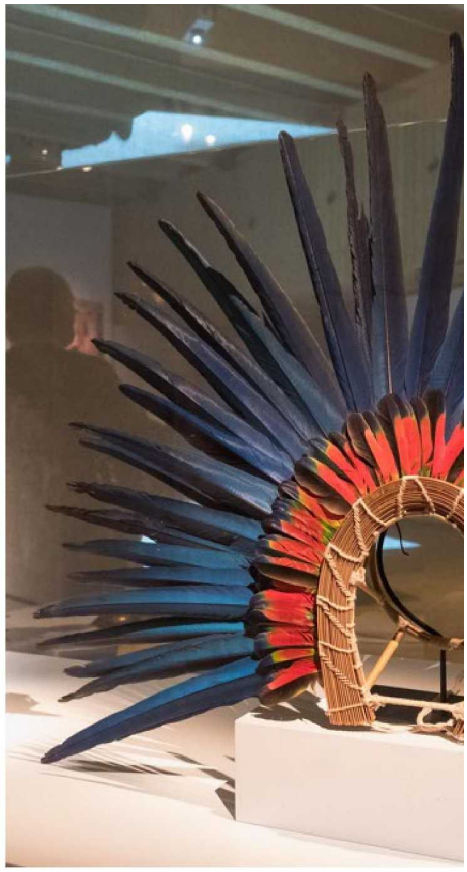

Patrick Van Caeckenbergh opent een soloshow bij Zeno X. FOTO ZENO X

gids of in een vijfhonderd pagina's dikke studie, maar het best is de expo te bezoeken zonder geleid parcours. "De expositie brengt honderd kunstwerken samen, in kleine clusters die dezelfde energie oproepen of in eenzelfde spanningsveld functioneren. We kunnen die clusters benoemen, maar zelfs dat hebben we achterwege gelaten om een zo onbevangen mogelijke blik te krijgen."

Kunstwerken die in eenzelfde cluster functioneren, hebben geen logische band met elkaar, maar ze creëren eenzelfde effect . Zo is er een 'verfrissende' cluster die een abstracte geperforeerde sculptuur van Tony Cragg combineert met een in de natuur gevonden koraal en een precieus stuk Brabants kantwerk uit de zeventiende eeuw. Een psychedelische cluster brengt een zonnemonstrans, een Braziliaanse Indianentooi en een fel Turks ikatweefsel samen. Een 'zwarte' cluster plaats een zwarte madonna uit de kerk van Wezenbeek-Oppem, een Boeddhistische Mahakala en een 6.000 jaar oude zwarte vruchtbaarheidsgodin uit de Vincacultuur in de Balkan tegenover een abstract monochroom doek van Jef Verheyen.

Pé Vermeersch en Paul Vandenbroeck.

"Het zwart is niet enkel duister, het heeft in alle culturen ook een bevrijdende kracht", weet Vandenbroeck. "Kunst is als enige taal in staat om transcultureel contact te leggen. Wij kunnen geraakt worden door al die verschillende kunstwerken, zonder kennis van de maker of de context. Wat je voelt,

© auxipress • +32 2 514 64 91 • info@auxipress.be • www.auxipress.be

zit in jezelf en komt niet uit commentaren bij het werk. De bezoeker wordt uitgeleverd aan de diepten die in hemzelf zitten."

Vandenbroeck begrijpt dat zijn experimentele tentoonstelling wel een risico inhoudt, te meer omdat hij afstand van de traditionele canon neemt. Er zijn topwerken van El Greco en Pol Bury te zien, naast veel werk van anonieme artiesten. Zelfs cultvoorwerpen uit de folklore, brokstukken uit de natuur en kindertekeningen van zijn eigen dochtertje kregen een plek. "Natuurlijk zitten er gradaties in kwaliteit in, maar alles werd gekozen omdat het een eerlijke authenticiteit uitstraalt."

LIVE DANS

Om de bezoeker een extra spoor te geven, wordt er tijdens de tentoonstelling van donderdag tot zondag drie uur lang live gedanst door Pé Vermeersch en haar dansgroep. Meer dan tien jaar geleden kruiste het onderzoek van Paul Vandenbroeck dat van de choreografe. De twee werden partners en werkten *Encounters* samen uit.

"Als ik las wat Paul over kunst schreef, dan herkende ik mijn eigen drijfveer", zegt Pé Vermeersch die filosofie studeerde. "Mijn dans en ook mijn plastisch werk ontstaan vanuit lichamelijke intensiteit. Ik heb nooit scenische choreografieën bedacht voor zalen, maar altijd beeldende dans. Dans in musea lijkt tegenwoordig een beetje in, maar ik heb altijd in kunstruimtes gewerkt."

De dansers zullen op een platform performen, maar ook vrij in de expositie contact zoeken met kunstwerken. Zij zullen als gevoelsgidsen werken die de energie van de kunstwerken versterken. Ze zullen tegelijk een nieuw kunstwerk creëren in relatie met het publiek.

"Eigenlijk zie ik de hele tentoonstelling als één groot kunstwerk dat drie maanden duurt. Het zal pas voltooid zijn op de sluitingsdag van 20 augustus. Het zou fijn zijn als bezoekers meermaals terugkomen om het mee te beleven", hoopt Vanden broeck.

FRANK HEIRMAN

Encounters/Ontmoetingen: over kunst en emotie. www.mas.be

© auxipress • +32 2 514 64 91 • info@auxipress.be • www.auxipress.be